

T. S. Eliot

HAMVAZÓSZERDA

I.

Mert nincs bennem remény hogy visszatérek
Mert nincs bennem remény
Mert nincs remény hogy visszatérek
S nem élnék más terén, más érdemén
Nem küzdök ilyesmikért küzdeni
(Szárnyát a vén sas mért feszítse ki)
Miért sirassam
A megszokott országlás tűnt hatalmát?

Mert nincs bennem remény hogy biztos órák
Málló dicsőségét megint megismerem
Mert nem hiszem
Mert jól tudom hogy nem tudom
Az igaz múló hatalom milyen
Mert nem ihatok ezen az úton
Hol fa virágzik, forrás buggyan, mert nem újul meg semmisen

Mert tudom folyvást idő az idő
S a tér csak tér s örökre tér
S a létező csak *egy* időnek létező
S egyetlen térbe fér
Ujjongok hogy minden olyan amilyen
S az áldott arcról lemond a szívem
S a hangról is lemondok itt.

Mert nem remélhetem hogy visszatérek
Boldogít hogy szerkesztenem kell
Valamit ami boldogít.
S könyörgök az Úrhoz irgalmáért kiáltok
S könyörgök hadd feledjem
Mindazt mit magamnak túlmagyarázok
Magammal túlvitatok
Mert nincs bennem remény hogy visszafordulok
Feleljenek e szavak azért
Mit megtettem hogy többé ne tegyék meg
Ne üljön rajtunk túl súlyos ítélet

Mert szárnyam nem szárny már hogy fölröppenjen
Csak szélmalomkar hogy a leget vágja
A leget mely most kiszáradva keskeny
Az akaratnál szűkebb, szárazabb
Taníts meg gondra és gondtalanságra
S hogy nyugton ülhessünk a nap alatt.

Imádkozz érettünk bűnösökért most és halálunk óráján
Imádkozz érettünk most és halálunk óráján.

II.

Hölgyem, három fehér leopárd ül egy borókafenyő alatt
A nappal hűvöseben, teliették magukat
Lábammal szívemmel májammal s azzal mit koponyám
Üreges gömbje tartalmazott. És megkérdezte az Isten
Éljenek ezek a csontok? Éljenek
Ezek a csontok? És a (most már száraz) csontok
Egykori tartalma ezt ciripelte:
Mert jóságos ez a Hölgy
És mert bájos és mert
Tűnődőn tiszteli a Szűzet,
Ragyogón sugárzunk. És én ki álcásan vagyok itt
Tetteimet a feledésnek, szerelmemet
A pusztaság utódainak és a tök termésének ajánlom.
Ez gyógyítja meg
Zsigereimet szememnek rostjait és emészthetetlen falatjaimat
Miket a leopárd kiokád. A Hölgy visszavonult eközben
Fehér köntösben, tűnődni, fehér köntösben.
A csontok fehérsége békítsen felébredésre.
Nincs bennük élet. S ahogy engem feledtek
És felednének, úgy felednék én is
Ilyen odaadón, célba-feledkezve. S az Isten
Prófétált a szélnek, csak a szélnek mert csak
A szél figyel. És ciripelve daloltak
tücsök-teherrel a csontok, mondván

Csöndek hölgye
Higgadt és csüggedt
Tépett és hibátlan
Emlék rózsája
Feledés rózsája
Kimerült életadó
Nyűtt és nyugalmas
A páratlan Rózsa
Most maga a Kert
Mit nem él túl a szeretet sem
A beteljesületlen

Szeretet kínjának itt a vége
S itt ér véget a beteljesült
Szeretet még nagyobb szenvedése
A végtelen vége
Űt a célnélküliségbe
Mindannak eldöntése
Ami eldönthetetlen
Szó nélküli beszéd és
Beszéden kívüli szó
Áldás az anyára
Hol minden szeretet bevégeződik.

A borókafenyő alatt szétszórta és ragyogva daloltak a csontok
Örvendünk szétszórtságunknak, egymással kevés jót tettünk,
A fa alatt a nappal hűvösében, homokkal áldva,
Magunkról és egymásról megfeledkezve a pusztaságnak
Nyugalma egyesített. Ezt a földet
Osztjátok majd fel sorsvonalással. És nem számít a felosztás
Sem az egység. Ez az a föld. Megvan az örökségünk.

III.

A második emeleti első lépcsőkanyarban
Megfordultam és ugyanót láttam
Lent a lépcsőkorról kicsavartan
A bűzös lég ködében harcban
A lépcsők ördögével kinek arcán
Remény s levertség, egyre álnokabban.

A második emeleti második lépcsőkanyarban
Ott hagytam őket kicsavartan s lenéztem;
Nem volt több arc csak a lépcsők homálya,
Nyirkos, csorba, mint egy vénember nyáladzó szája,
gyógyíthatatlan
Vagy mint egy koros cápa fentfogú pofája.

A harmadik emeleti első lépcsőkanyarban
Egy bevájt ablaknak füge-hasa nőtt
És túl a galagonyán egy nyájjal-teli réten
Egy szélesvállú alak zöld ruhában és kékben
Antik fuvolával bővölte a május-időt
Édes a szélfúttá haj, szájra: fútt barna haj,
Orgonavirág és barna hajzat:
Ziláltság, fuvolazene, a szellem szünetei és tünetei a harmadik
emelet fölött tovahalnak,

Elhalnak, túl reményen és kétségbeesésen kaptat
Az erő a harmadikra, neki a lépcsőkanyarnak.

Uram, nem vagyok méltó
Uram, nem vagyok méltó

hanem csak egy szót szólj.

IV.

Ki lépdelt lilák és lilák között
Ki a zöld változatainak
Változatos sorai közt haladt
Fehérbe és kékbe, Mária színébe burkolózva
Közhelyekről cseverészett
Az örök fájdalom tudatlan tudósa
Ki a többi járkálók közt lépdelt
S a szökőkutaknak erőt adott, a forrásoknak frisseséget

Lehűtötte a száraz sziklát és megkötötte a homokot
Szarkaláb-kéken, Mária kék színében
Sovegna vos
Ezek az évek közbesétálnak és viszik is el
A hegedűket és fuvolákat és visszaadják
Öt ki álmom és ébredés közt az időben mozogva visel

Gyűrött fehér fényt, mely beborítja gyűrten.
Lépdelnek az új évek, visszaadják
Fényes könny-fellegek az éveket, visszaadják
Új verssel az ősi rímet. Visszafizetik
Az időt. Visszafizetik
Fennköltebb álmok kibetűzetlen látomásait
Míg felékszerezett unikornisok tovavonják az aranyozott
halottaskocsit

A néma nővér kékbe és fehérbe fátyolozottan
A kifulladt fuvolájú kerti isten mögött
Tiszafák között fejet hajtott sóhajtvá de szóltan

Am a szökőkút felszökött és a madár leénekel
Fizesd vissza az időt, fizesd vissza az álmot
A meg-nem-hallott, ki-nem mondott szónak zálogát

Míg a szél ezer suttogást ráz le a tiszafáról

És e számkivetés múltán

V.

Ha az elveszett szó elveszett, ha az eltékozolt szó eltékozolódott

Ha a meg-nem-hallott, ki-nem-mondott
 Szó szájon és fülön nem bukott át még
 A ki-nem-mondott, a meg-nem hallott szó mégis
 Él a világban és a világért;
 És a sötétben tündöklő fény
 A szó ellen a csillapíthatatlan világ ellen törvén
 Örvény a csendes Szó központja körül.

Ó én népem, mit míveltem neked.

Hol kerül elő a szó, hol lesz újra
 Hallható? Nem itt, itt csöndhiány van,
 Sem a tengeren, sem a szigetvilágban, sem
 A kontinensen, kietlen pusztán, eső-övezetben,
 Mert annak, ki homályban lépdél
 Nappal vagy éjjel, a megfelelő
 Idő s a megfelelő tér nem ez az erőter
 S a kegyelem helye sem annak ki hátat fordít az arcnak
 Sem idő öröme annak ki zajok közt zörögve fittyet hány a
 hangnak örökre

Könyörög-e a fátylas nővér
 A homályban lépdélőkért, kik melléd állnak s ellened kiabálnak,
 Kik szarvra csavarva várnak évszak és évszak, idő és idő közt
 Órák és órák, szó és szó, erő és erő
 Közt a homályban? Könyörög-e a fátylas nővér
 A gyermekekért a kapu előtt —
 Nem vágnak neki az útnak és könyörögni se tudnak:
 Könyörögj értük kik melléd állnak vagy ellened kiabálnak

Ó én népem, mit míveltem neked.

Könyörög-e a fátylas nővér a karcsú tiszafák
 Közt az olyanért is aki arcába vág
 És rémült és nem tudja megadni magát
 És rábólint a világra és fejet ráz a sziklák között
 A végső pusztaságban a végső kék sziklák között
 A kert pusztaságában, a szomjúzó pusztaság
 Kertjében, kiköpve szépen a fonnyadt almamagot.

Ó én népem.

VI.

Bár nincs bennem remény hogy visszatérek
Bár nincs bennem remény
Bár nincs remény hogy visszatérek

Haszon és veszteség közt a kurta átutazáson
Inogva itt ahol mindent átjár az álom
Születés és halál közt az álomjárta ködben
(Áldj meg Atyám) bár mindezeket kívánni nem kívánom
Tárt ablaktól röppen a gránit part felé
A fehér vitorla még tenger iránt röppen
Töretlen szárnyakon

És az elveszett szív megkeményedik és fürdőzik vígan
Az elveszett orgonában s a tenger elveszett hangjaiban
És a petyhüdt szellem lázadva éled
Hajlított aranyvesszőért, a tenger elveszett szagáért megy
S hogy megkapja megint
A fűj kiáltozását, a lile bukfenceit
S a vak szem idebent
Az ivoz kapuk között üres formákat teremt
S a homok-föld sós zamatát szagok sodorják ide

Ez a halál és születés közti feszültség ideje
A magány helye hol három álom fut össze
Kék sziklák közti közbe
De ha a tiszafáról lerázott hangok árja tovarebben
Rázassék a másik tiszafa és feleljen.

Áldott nővér, szent anya, forrás szelleme, kert szelleme,
Ne tórd hogy álnoksággal ámítsuk magunkat
Taníts gondra és gondtalanságra
S hogy nyugton ülhessünk a nap alatt
Még e sziklák között is
És legyen békénk ama Akarat
Még a sziklák között is
Nővér, anya,
Élő szellem, folyóé, tengeré,
Ne tórd különlétemet

És kiáltásom jusson színed elé.

EÖRSI ISTVÁN fordítása